

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра соціальної роботи та педагогіки вищої школи

СИЛАБУС
освітнього компонента

Пропедевтична практика

(назва освітнього компонента)

підготовки _____ **бакалавра** _____

(назва освітнього рівня)

Спеціальності _____ **231 Соціальна робота** _____

(шифр і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми Соціальна робота. Соціальна педагогіка

Силабус освітнього компонента «Пропедевтична практика» підготовки бакалавра, галузі знань 23 Соціальна робота, спеціальності 231 Соціальна робота, за освітньо-професійною програмою Соціальна робота. Соціальна педагогіка.

Розробник: Петрук В.В., доцент кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи, кандидат педагогічних наук, доцент

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

(доц. Чернета С.Ю.)

Силабус практики затверджено на засіданні кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи

протокол № 1 від 28 серпня 2023 р.

Завідувач кафедри:

Чернета С.Ю.

I. ОПИС ПРОПЕДЕВТИЧНОЇ ПРАКТИКИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика практики
Денна форма навчання	23 Соціальна робота, 231 Соціальна робота, Соціальна робота. Соціальна педагогіка. бакалавр	Нормативна
		Рік навчання 2
Семестр 3		
Самостійна робота 84 год.		
Консультації 6 год.		
Кількість годин/кредитів 90 /3		Форма контролю: залік

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО КЕРІВНИКА ПРАКТИКИ

ППП Петрук Вікторія Віталіївна

Науковий ступінь кандидат педагогічних наук

Вчене звання доцент

Посада доцент кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи

Контактна інформація роб. тел. (0332) 24-12-01, Petruk.Viktoriaa@vnu.edu.ua

Терміни практики 3 семестр (протягом року)

III. ОПИС ПРАКТИКИ

1. **Анотація практики.** Освітній компонент «Пропедевтична практика» є навчальною практикою, належить до циклу професійної підготовки бакалавра галузі знань 23 Соціальна робота спеціальності 231 Соціальна робота, освітньо-професійної програми Соціальна робота. Соціальна педагогіка та проходить в третьому семестрі, формою контролю є залік. На вивчення освітнього компонента відведено 3 кредити (90 годин), у тому числі: 6 год. консультацій та 84 год. самостійної роботи.

Практична підготовка здобувачів освіти є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми для здобуття освітнього ступеня бакалавр і має на меті набуття професійних вмінь та практичних навичок. Такий вид практики проводиться на початкових курсах в установах і організаціях соціальної роботи первинної і / або організаційно-управлінської ланки. За період практики здобувачі освіти повинні ознайомитися і сформулювати загальне уявлення про провідні соціальні установи міста, їх місцезнаходження, про групи клієнтів, що знаходяться в полі зору даних установ, про особливості і форми взаємодії зазначених установ один з одним, про специфіку управління та організаційної взаємодії в системі соціальної роботи.

Саме на практиці здобувачі освіти знайомляться з системою установ соціального захисту, обслуговування та реабілітації осіб, що потребують, і всього населення в цілому, структурою різних типів соціальних установ; усвідомлюють цінності соціальної роботи; навчаються розвивати професійні відносини з клієнтами в процесі надання їм допомоги, відповідально ставитися до клієнтів і фахівців соціальних установ; вирішують на практиці етичні дилеми; застосовують на практиці теоретичні знання про людину, державу і суспільство; вивчають основні нормативні документи з соціального законодавства і ін.

2. **Пререквізити** : «Правове забезпечення соціальної роботи», «Охорона праці в галузі соціальної роботи».

Постреквізити : «Соціально-педагогічна робота в закладах освіти», «Документування в соціальній роботі», проходження виробничих практик.

3. **Метою** практики є знайомство здобувачів освіти зі специфікою майбутньої

спеціальності і закріплення отриманих в процесі навчання теоретичних знань;

Основні завдання пропедевтичної практики: ознайомлення з різними типами соціальних установ, напрямками та нормативно-правовими основами їх діяльності, особливостями їх становлення і розвитку; з посадовими обов'язками фахівців соціальних установ, зі специфікою їх діяльності; з нормами ділового етикету та професійної етики фахівця із соціальної роботи; сприяння формуванню професійно-комунікативних умінь у спілкуванні з клієнтами і співробітниками соціальних установ; вивчити особливості роботи фахівців соціальних установ з документацією та інформацією; участь (у межах можливого) у професійній діяльності.

4. Відповідно до освітньо-професійної програми Соціальна робота. Соціальна педагогіка у ході проходження початкової практики «Пропедевтичної» у здобувачів освіти необхідно сформувати загальні і фахові (спеціальні) компетентності, а саме:

ІНТ. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної та соціально-педагогічної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

загальних компетентностей

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 5. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 14. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

ЗК 15. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

фахових компетентностей

ФК 1. Знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного).

ФК 3. Знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення.

ФК 4. Здатність до аналізу соціально-психологічних і соціально-педагогічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи і громади.

ФК 6. Знання і розуміння організації та функціонування системи соціального захисту і соціальних служб.

ФК 15. Здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад.

ФК 16. Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів професійної діяльності.

ФК 18. Здатність до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері.

Очікувані програмні результати навчання:

ПРН 1. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних завдань і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.

ПРН 3. Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи і соціальної педагогіки, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.

ПРН 4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу соціальної, соціально-педагогічної проблеми.

ПРН 5. Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.

ПРН 7. Використовувати спеціалізоване програмне забезпечення у ході розв'язання професійних завдань.

ПРН 8. Критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях.

ПРН 11. Використовувати методи профілактики для запобігання можливих відхилень у психічному розвитку, порушень поведінки, міжособистісних стосунків, для розв'язання конфліктів, попередження соціальних ризиків, різних видів насильства та складних життєвих обставин.

ПРН 12. Визначати зміст співпраці з організаціями-партнерами з соціальної роботи для виконання завдань професійної діяльності.

ПРН 14. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна соціальна допомога.

ПРН 22. Демонструвати уміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.

IV. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИКИ

Важливою умовою, яка забезпечує ефективне використання обмеженого навчального часу, що відводиться на практику, є підготовка здобувачів освіти до цього виду діяльності.

Здобувач освіти повинен:

- до початку практики отримати від керівника практики фахової кафедри інформацію щодо порядку оформлення необхідних документів;
- взяти участь у настановній та підсумковій конференціях по практиці;
- своєчасно прибути на базу практики;
- своєчасно виконувати всі види робіт, передбачених програмою практики і відповідними інструкціями, старанно готуватись до кожного виду діяльності ;
- бути зразком відповідальності, організованості, дисциплінованості, ввічливості, працьовитості;
- виконувати правила внутрішнього розпорядку установи, закладу, де проходить практику;
- за необхідності і вимог закладу-базы практики пройти медогляд;
- проявляти свою професійну компетентність;
- вести щоденник практики;
- у щоденнику відображається зміст проведеної здобувачами освіти роботи, записуються спостереження, роздуми, зауваження керівників практики та власні пропозиції й рекомендації щодо оптимізації та проведення практики;
- організовувати свою роботу відповідно до вимог, правил внутрішнього розпорядку закладу, в якій він проходить практику, розпоряджень адміністрації керівників практики;
- після закінчення практики здобувач освіти протягом трьох днів завершує підготовку необхідних методичних матеріалів та документації.

Керівник практики від закладу вищої освіти:

- забезпечує проведення настановної та звітної конференцій практики;
- розробляє тематику індивідуальних завдань на практику, що сприяють формуванню компетентностей та видає їх здобувачам освіти;
- у тісному контакті з керівником від бази практики забезпечує високу якість її проходження згідно з програмою;
- здійснює контроль за виконанням програми практики та строками її проведення;
- контролює забезпечення необхідних умов праці здобувачів освіти;
- надає методичну допомогу здобувачам освіти під час виконання ними індивідуальних завдань, перевіряє робочу документацію;
- оцінює результати виконання програми практики;
- бере участь у вирішенні конфліктних ситуацій, у разі їх виникнення;
- організовує проведення інструктажів з практики.

V. ЕТАПИ ПРАКТИКИ

Етапи	Види діяльності здобувачів	Розподіл годин між видами роботи
Підготовчий	Участь в організаційно-методичній настановній конференції з навчальної практики; знайомство із силabusом навчальної практики і вимогами до оформлення її результатів.	5
	Ознайомлення з завданнями, програмою, звітною документацією з практики, з розподілом за її об'єктами.	5
Разом		10
Практичний	Складання індивідуального плану на період практики. Консультації з керівником щодо проведення та організації досліджень.	25
	Аналіз системи роботи бази практики	20
	Звіт-аналіз щодо власної участі у професійній діяльності	20
	Характеристика роботи здобувача вищої освіти	5
Разом		70
Підсумковий	Презентація результатів пропедевтичної практики на кафедрі.	5
	Підготовка та подання звіту про проходження пропедевтичної практики	5
Разом		10
Усього		90

Після закінчення терміну практики здобувачі освіти звітуються про виконання завдання практики.

Форми звітності здобувача освіти за практику:

- *щоденник практики*, в якому подається індивідуальний план роботи, щоденні спостереження, результати. У щоденнику відображається робота практики по днях.
- *характеристика*, яку складає керівник практики від закладу, з його підписом та печаткою закладу;
- *творчий звіт* за результатами проходження практики;
- *пакет матеріалів*, відповідно до завдань практики;
- *фотоматеріали*, що демонструють проведення різних форм роботи.

VI. ВИДИ (ФОРМИ) ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

Під час навчальної практики здобувачі освіти повинні виконати наступні індивідуальні завдання :

1. Скласти календарний план роботи.
2. Скласти графік відвідування місця проходження практики.
3. Оформити щоденник практики.
4. Вести щоденник особистих записів.
5. Ознайомитись з базою практики, документацією закладу (статут, структура установи, обов'язки фахівця), формами звітності, планування; з основними напрямками роботи і формами, методами роботи даного закладу, з клієнтами бази практики.
6. Ознайомитись з функціями фахівця соціальної роботи; участь в первинному прийомі (відвідуванні) клієнтів; надання клієнтам послуг, які не потребують спеціального навчання, - інформування, збір інформації про клієнта, соціально-побутового патронажу і т.п.
7. Вивчити специфіку роботи фахівців закладу.

8. Відвідати всі залікові уроки та виховні заходи студентів - практикантів, які проходять практику у тому ж навчальному закладі, брати участь в їх обговоренні.

9. Оформити та захистити матеріали практики.

VII. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИКИ

Зміст роботи, що оцінюється	Кількість балів
1. Щоденник і календарний план проходження практики. - (індивідуальний план (журнал) проходження практики; - щоденник обліку роботи практиканта; - звіт і виступ про проходження пропедевтичної практики; - відгук про проходження практики.)	40
2. Аналіз системи роботи бази практики. Алгоритм аналізу Назва організації. Адреса, телефон. Історична довідка (рік та передумови створення, ініціатори і засновники, основні етапи становлення або реорганізації). Форма власності. Джерела фінансування. Нормативно-правова база діяльності. Завдання і функції (з посиланням на зміст Статуту або Типового положення). Організаційна структура. Штат працівників (кількість, посади, зміст посадових обов'язків). Соціально-психологічний портрет контингенту клієнтів. Основні напрями, форми і методи роботи. Вертикальні та горизонтальні зв'язки.	30
3. Звіт-аналіз щодо власної участі у професійній діяльності (зміст доручення, характер виконання (індивідуальний чи груповий; самостійно, під контролем спеціалістів бази практики чи у якості помічника), ступінь готовності до виконання завдання, психологічні, комунікативні, етичні, теоретико-методичні труднощі, ступінь задоволення від участі у професійній діяльності, результативність роботи, надбаний досвід).	30
Сума	100

VIII. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИКИ

Уся політика оцінювання базується на врахуванні Положення про проведення практики здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки, Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Політика щодо академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання завдань практики;
- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; дотримання принципів та положень Етичного кодексу спеціалістів із соціальної роботи України;

– надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Виявлення ознак академічної недоброчесності здобувача освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

У разі здобуття неформальної/інформальної освіти під час проходження практики, визнання її результатів здійснюється відповідно до Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки.

Критерії оцінювання проходження здобувачами освіти виробничої практики:

Загальна кількість балів, яку може отримати здобувач освіти за проходження виробничої практики – 100.

100-90 балів – здобувач освіти підготував усі необхідні матеріали, оформив їх відповідно до вимог. На захисті практики допустив незначні помилки під час відповіді на запитання, що не впливають на розуміння навчального матеріалу та вміння ним оперувати.

89-82 бали – здобувач освіти підготував усі необхідні матеріали практики, оформив їх відповідно до вимог. Але при цьому вони мають незначні неточності, які не впливають на загальну структуру; є незначні недоліки при підготовці звіту; у відповідях на запитання на захисті практики спостерігається часткове нерозуміння матеріалу, труднощі при оперуванні ним.

81-75 балів – здобувач освіти підготував усі необхідні матеріали практики, оформив їх відповідно до вимог. Але при цьому є недоліки у звітній документації; у відповідях на запитання спостерігається часткове неусвідомлення матеріалу, труднощі оперування ним.

74-67 балів – здобувач освіти підготував усі необхідні матеріали практики. При оформленні звітної документації спостерігаються помилки; у щоденнику недостатньо спостережень, висновків про проведення запланованих видів завдань; зміст звіту недостатньо аргументований; у відповідях на запитання відчувається недостатній рівень знань.

66-60 балів – здобувач вищої освіти підготував усі необхідні матеріали практики, проте є суттєві зауваження щодо якості їхнього оформлення; спостерігаються помилки, які вказують на недостатнє усвідомлення завдань практики; щоденник, звіт оформлені неправильно; у відповідях на запитання спостерігаються помилки, що свідчать про значні прогалини у знаннях.

65-0 – здобувач освіти підготував частину матеріалів практики, при оформленні яких спостерігаються грубі помилки, які вказують на нерозуміння завдань практики; неправильно оформлені щоденник, звіт; при відповіді на запитання допускаються грубі помилки, що свідчать про нерозуміння навчального матеріалу. Характеристика керівника від бази практики має позитивну оцінку, проте у ній є зауваження щодо проходження практики даним здобувачем освіти.

Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

ІХ. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Після закінчення практики у тижневий термін (або до дати вказаної як дедлайн) кожен здобувач освіти повинен подати керівнику практики для захисту пакет звітної документації. Після перевірки керівником практики документації практики, поданої здобувачем освіти, відбувається захист в присутності комісії. Терміни проведення заліку, а також терміни ліквідації академічної заборгованості визначаються розкладом заліково-екзаменаційної сесії. У разі не отримання заліку, здобувач освіти може перездати його двічі. У відомості, індивідуальному навчальному плані (заліковій книжці) здобувача освіти записується підсумкова кількість балів за практику.

X. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

Основна

1. Вайнола Р. Х. Особистісний розвиток майбутнього соціального педагога в процесі професійної підготовки : монографія. К. : Вид-во ХНРБЦ, 2008. 460 с.
2. Етичний кодекс спеціалістів із соціальної роботи України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1965643-05#Text>.
3. Організація соціально-педагогічної та психологічної практики студентів ВНЗ (спеціальності «Соціальна педагогіка») : навч.-метод. посіб. / М. О. Докторович та ін. ; за ред. Я. І. Журецького. К. : Ленвіт, 2013. 311 с.
4. Петрук В.В. Навчально-методичне забезпечення освітнього компонента «Пропедевтична практика»/ Соціальна робота : навчально-методичне забезпечення ОПП Соціальна педагогіка, соціально-виховна робота освітнього ступеня Бакалавр / за заг. ред. С. Чернети, Н. Корпач. Луцьк : Волинськ. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2023. С. С. 742 – 756.
5. Пожидаєва О. В. Особливості практичної підготовки майбутніх соціальних педагогів у вищих навчальних закладах України. *Науковий часопис* : зб. ст. 2010. №11. Сер. Соціальна робота. Соціальна педагогіка. С. 92–101.
6. Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки. URL : https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/08/2022_%D0%92%D0%B8%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D1%80%D0%B5%D0%B7%D1%83%D0%BB_%D1%82%D0%B0%D1%82%D0%B2_%D0%92%D0%9D%D0%A3_i%D0%BC.%D0%9B.%D0%A3.%D1%80%D0%B5%D0%B4.pdf.

7. Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань студентів Волинського національного університету імені Лесі Українки. URL : https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/08/2022_Polozh_pro_otzin_%D0%A0%D0%B5%D0%B4_%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%9C%D0%95%D0%94.pdf.

8. Положення про проведення практики здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки. URL : https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/08/2022_%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D0%BF%D1%80%D0%BE_%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%BA%D1%83_%D1%80%D0%B5%D0%B4-1.pdf.

9. Практична підготовка майбутніх соціальних педагогів у вищих навчальних закладах: дис...канд. пед. наук: 13.00.01 / Зоряна Зенонівна Фалинська. Львів, 2006. 171 с.

10. Шулдик Г.О. Педагогічна практика: Навч. посіб. [для студ. пед. вузів] /Г.О. Шулдик, В.І. Шулдик. К.: Наук. Світ, 2000. 143с.

11. Proctor E. The Pursuit of Quality for Social Work Practice: Three Generations and Counting. J Soc Social Work Res, 8 (3): 335–353. DOI: 10.1086/693431

12. Sheppard R. (2020). Social work theory and methods: The essentials, Aotearoa New Zealand Social Work, 32 (1) <https://doi.org/10.11157/anzswj-vol32iss1id712>.

13. Suhail, M. (2021). Social Work Practice in Industry: Scope and Functions. Areas of Social Work Practice (pp. 211–220). Publisher: AlterNotes Press.

Інформаційні ресурси

1. Методи навчання та їх класифікація. URL : <http://osvita.ua/school/theory/780/>

2. Нагаєв В. М. Методика викладання у вищій школі. URL : http://moskalik.at.ua/kurs_lekziy/mmmvvv.doc

3. Нормативно-правова база наукової діяльності у вищих навчальних закладах. URL : <http://www.mon.gov.ua/index.php/ua/diyalnist/nauka/naukova-diyalnistu-vishchikh-navchalnikh-zakladakh/4688>

4. Теорія та методика навчання фундаментальних дисциплін у вищій школі. URL : <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/1488/1/Особливості,%20проблеми%20та%20шляхи%20активізації%20самостійної%20роботи%20студентів.pdf>.